

435/1983zach

Trzy nurty polskiego malarstwa
Nurt geometryczny

Trzy nurty polskiego malarstwa
Nurt geometryczny

Zachęta - Narodowa Galeria Sztuki
Biblioteka

Nr inw.

595/1983 2044 (±435)

Centralne Biuro Wystaw Artystycznych w Warszawie
Biuro Wystaw Artystycznych w Białymstoku

Koncepcja wystawy, scenariusza i opracowanie katalogu:

dr Bożena Kowalska

Opracowanie graficzne:

Jan Heydrich

Zdjęcia:

Erazm Ciolek

Pracownia Fotograficzna CBWA – Anna Pietrzak-Bartos

Katalog wystawy eksponowanej w l. 1983–1985 wydany staraniem

Centralnego Biura Wystaw Artystycznych w Warszawie

oraz

Biur Wystaw Artystycznych w Białymstoku,

Sopocie i Szczecinie

Mimo, że wystawa ta obejmuje zaledwie 35 prac niewielkich formatów i tylko 16 autorów, można ją uznać za reprezentatywną w sztuce polskiej dla nurtu, który zwykło się określać geometrycznym. Jest to reprezentatywność o tyle pełna, że nie zabrakło tu dzieł najwybitniejszych naszych twórców: nestora przedwojennej polskiej awangardy grup „Blok”, „Praesens” i „a. r.” – Henryka Stażewskiego i, związanego z kręgiem I Grupy Krakowskiej sprzed 1939 r. – Adama Marczyńskiego, oraz owych nieposzrednich indywidualności, które po II wojnie światowej wzbogaciły omawiany nurt odkryciem jego nowych możliwości, jak Jan Berdyszak, Kajetan Sosnowski, Ryszard Winiarski czy Jan Ziemiński. Jest to reprezentatywność o tyle pełna, że każdy z autorów pokazany tu jest przynajmniej dwiema pracami, co umożliwia lepszą orientację w specyfice jego postawy artystycznej i myślowej oraz jego twórczości. Jest to, wreszcie, reprezentatywność o tyle pełna, że można na tej wystawie odnaleźć wszystkie niemal główne obszary problematyki, jaką podejmują nasi artyści posługujący się językiem geometrii. Jest to jednak równocześnie reprezentatywność o tyle niepełna, że zabrakło tu realizacji z zakresu environment i form przestrzennych z tego nurtu poszukiwań, jak również dzieł dużego formatu, w których podjęta problematyka często znajduje znacznie głębszy i pełniejszy wyraz. Te wszakże formy wypowiedzi nie mogły się tu znaleźć, ponieważ wystawa pomyślana została jako możliwie łatwa w transporcie. Główną bowiem jej ambicją i zadaniem jest, przy osiągnięciu najwyższego kwalitatu artystycznego, dotarcie do największej liczby odbiorców.

Prezentacja nurtu geometrycznego ma – obok już wspomnianych – jeden jeszcze istotny cel: przypomnienia widzom lub przekonania ich, że także abstrakcja, dla jej rygorów geometrycznych zwana chłodną, czy zimną, jest nie tylko i nie przede wszystkim kompozycją form na płaszczyźnie czy w przestrzeni, ale językiem przekazu. Być może rodzaj przesłania w tych formach sztuki zamkniętego, sprawia, że bywa ona uznana za trudną, nawet hermetyczną; stąd mówi się o niej niekiedy jako o scjentycznej (związanej z nauką). Jednak przesłanie to posiada wielką wagę. Nie wiąże się ono bezpośrednio z życiem człowieka w sensie codzienności, jak sztuka zdążająca do odzwierciedlenia losów ludzkich i włączania się w nie komentarzem i oceną, czy sztuka, za pomocą mniej lub bardziej zawilej i wieloznacznej metafory stwarzająca odniesienia do kondycji ludzkiej i do sytuacji człowieka w świecie, który sam ukształtował. Sztuka nurtu geometrycznego idzie dalej w swoim uogólnieniu; czasem w kierunku ontologicznej refleksji, czasem w stronę metafizycznych rozważań, niekiedy w rejony zbliżeń z naukami ścisłymi.

I oto wszystkie te rodzaje przesłania odnaleźć można w dziełach artystów, których objęła wystawa. Zofia Artymowska, Jerzy Budziszewski, Marian Szpakowski i Jan Ziemiński rozważają prawa i możliwości samego języka geometrii i wypowiadają nim najbardziej ogólne pojęcia i doznania jak: mechanicznego ruchu w świecie stworzonym przez człowieka czy we wszechświecie u Artymowskiej, odczucia bieli jako pustki i jednocześnie wypełnienia u Budziszewskiego,

nieodwracalności konfliktów i rozpadania się u Szpakowskiego i nieuchwytności, która oznacza równoczesność istnienia i nieistnienia u Ziemskiego. Henryk Stażewski, Kajetan Sosnowski, Stefan Gierowski, Jerzy Kałucki i Julian Raczek a także Adam Marczyński i Janusz Orbitowski w naukach ścisłych znajdują inspiracje lub w oparciu o nie budują odniesienia do powszechnych praw natury, którym także podlega lub które tylko próbuje odkryć istota ludzka. Są to problemy przestrzeni i ruchu, światła, barwy lub zagadnienia matematyczne. Jerzy Grabowski i Ryszard Winiarski podejmują także problemy z obszaru matematyki jednak w sposób bardziej konkretny i dosłowny. Wizualizują bowiem określone działania lub prawidłowości z tej dziedziny nauki, choć nie dla nich samych, ale dla wynikłych z tych działań rezultatów myślowych. Gdy bowiem Grabowski w swoich strukturach kodów stosuje powtarzającą się przeciwstawność barwną stykających się trójkątów, powstałych z przecięcia przekątną kwadratu – daje wyraz powszechnej zasadzie dualizmu występującej tak w przyrodzie i życiu, jak w matematycznej zasadzie przeciwstawności liczb dodatnich i ujemnych. Podobnie powszechne prawo rządzące tak we wszechświecie jak w przyrodzie i w życiu ludzkim wyrażają układy wizualne Winiarskiego, wynikające ze zderzeń ścisłego i nienaruszalnego, zakodowanego programu i elementu przypadkowości.

Z kolei Jan Berdyszak, Janusz Eysymont i Aleksandra Jachtoma – każde dochodząc inną drogą w procesie intelektualnym rozważań i refleksji dochodzą do zamknięcia w swych dziełach elementu metafizycznego: Berdyszak drogą rozważań nad istotą przestrzeni, zaś Eysymont i Jachtoma w myśleniu i eksperymentowaniu ze światłem i kolorem.

Te, nadto skrótowe i ogólne interpretacje nie pretendują do wyjaśnienia problematyki nurtu sztuki posługującego się językiem geometrii. Mają jedynie na celu wskazać kierunek rozważań i udowodnić potrzebę kontemplacji nie tyle estetycznej, co intelektualnej przy próbach odczytania niezwykle ważkich i bogatych przekazów, jakie ta sztuka zawiera. Niezależnie zresztą od indywidualnych przesłań poszczególnych twórców z tego nurtu – co należy podkreślić – jest to rodzaj poszukiwań, których wspólne dążenie stanowi przypomnienie poprzez sztukę o nadrzędnym porządku kosmosu i utraconym ładzie człowieczego świata.

Bożena Kowalska

Katalog

Zofia Artymowska

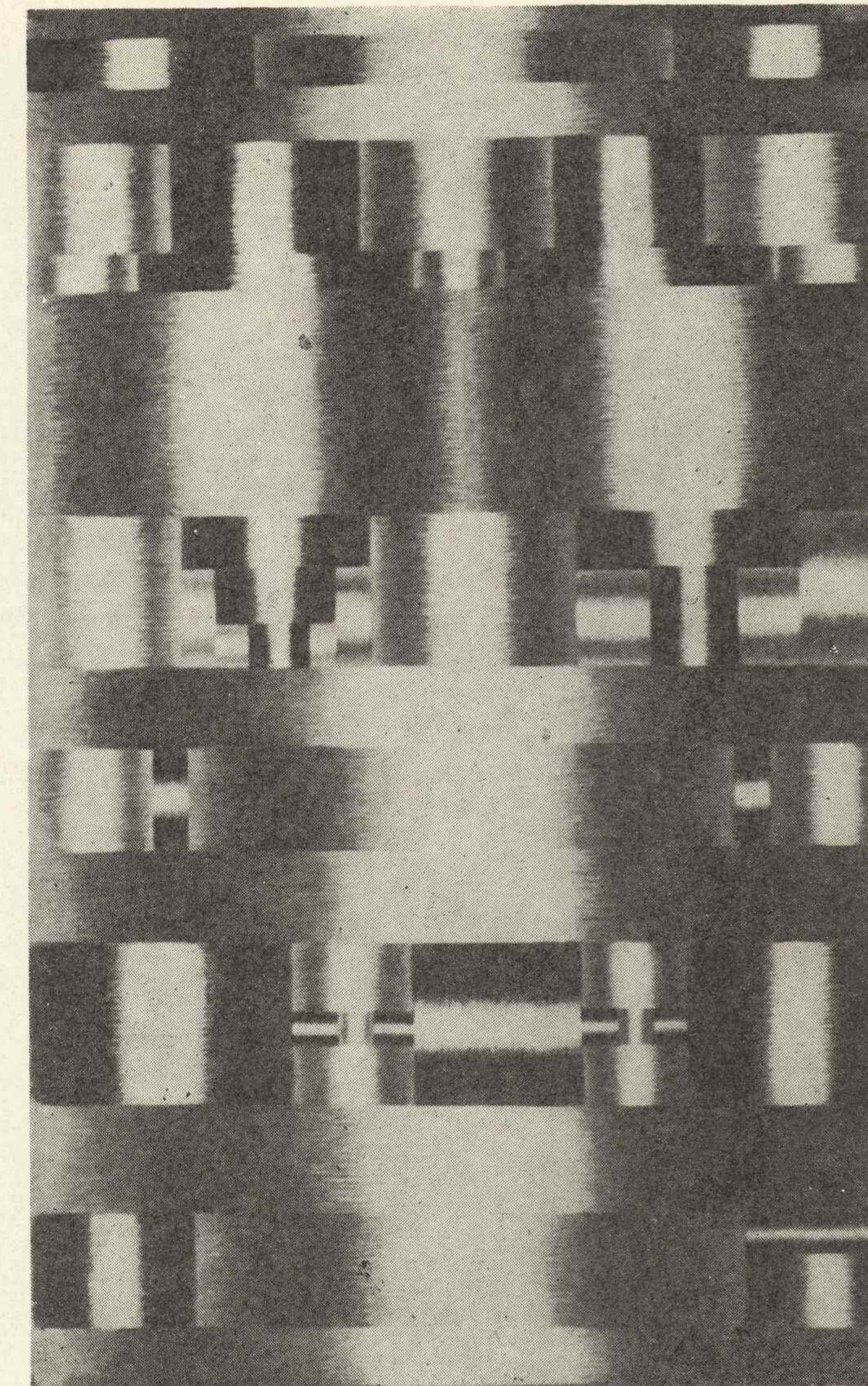
Ur. 1923 w Krakowie. Studia w ASP w Krakowie w pracowni prof. E. Eibischa, dyplom 1950.

Twórczość w zakresie malarstwa sztalugowego, monumentalnego i grafiki. Działalność pedagogiczna od 1960 na Tahreer College na Uniwersytecie w Bagdadzie, od 1971 r. w PWSSP we Wrocławiu. 15 wystaw indywidualnych, m. in.: Warszawa, Krzywe Koło 1959; Łódź BWA 1970; Warszawa Zachęta 1971; Wrocław Muzeum Architektury 1972; Warszawa Zapiecek 1974; Poznań BWA 1975; Chelm Galeria 72, 1976; Nowy Jork Fundacja Kościuszkowska, Westbeth Gallery, 1980; Waszyngton, The Compton Union Gallery, 1980.

Udział w ok. 20 wystawach zbiorowych, m. in.: „Intergroup' 62”, Essen 1962; Internationale Graphik Ausstellung der Künstlergruppe Roter Reiter, Monachium 1964; „Struktury” Sztuka i Nauka ZPAP, Warszawa 1976; VI Triennale India, New Delhi 1982. W latach 1953–1956 realizacje polichromii Starego i Nowego Miasta w Warszawie.

Nagroda Państwowa II stopnia, 1956.

Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Museo de Arte Moderno w Bogocie, Kupferstich Kabinett w Dreźnie, Kunstmuseum w Bochum, Muzeum Okręgowym w Bydgoszczy, Chelmie oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą. Mieszka i pracuje w Warszawie.

Z. Artymowska Poliformy XVI – Tryptyk część II

Jan Berdyszak

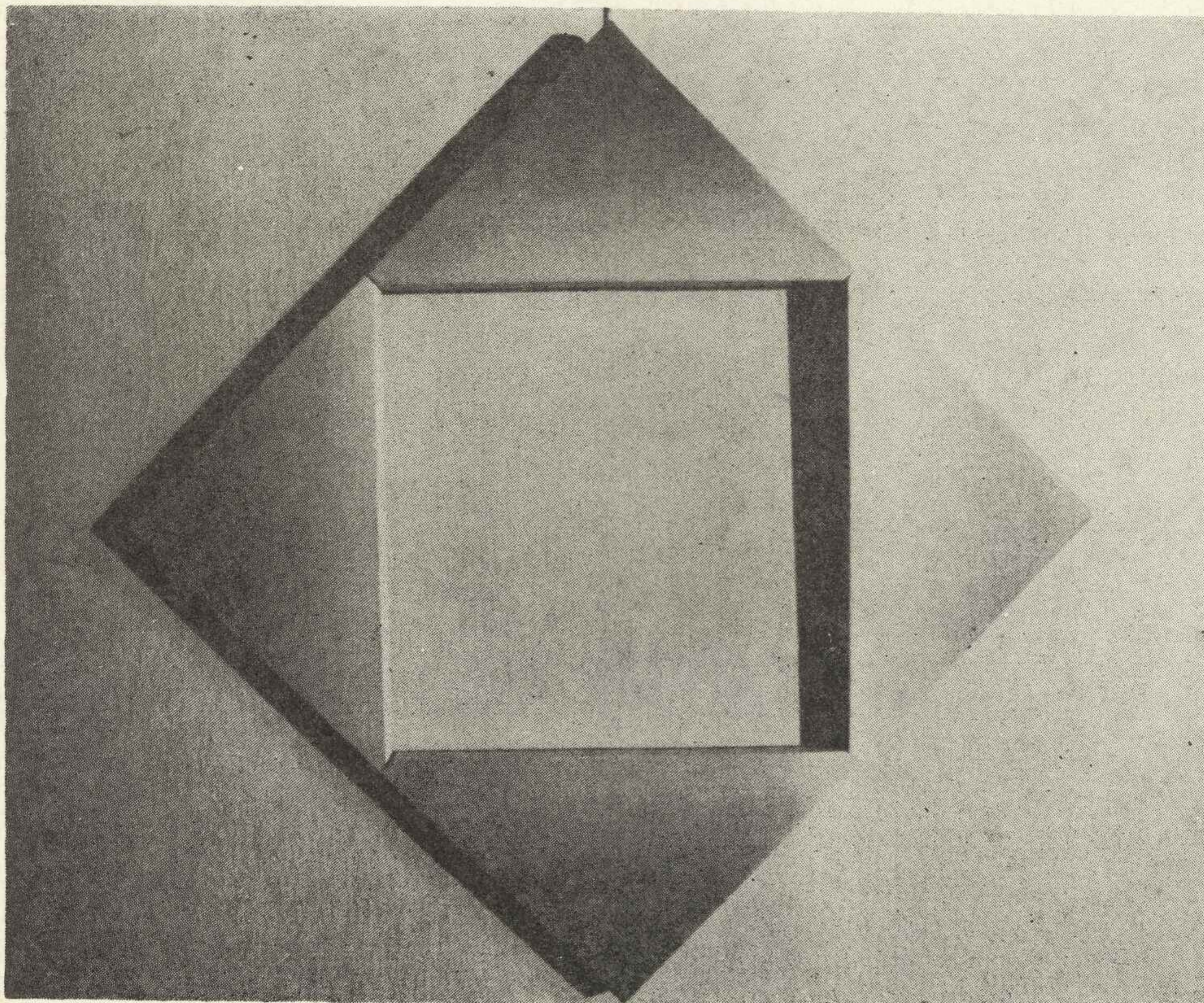
Ur. 1934 w Zaworach. Studia w PWSSP w Poznaniu, dyplom 1958. Twórczość w dziedzinie malarstwa, rzeźby, rysunku, grafiki, scenografii, działań efemerycznych. Profesor PWSSP w Poznaniu.

Ok. 50 wystaw indywidualnych, m. in.: Poznań 1962, 1964, 1974, 1978, 1982; Tokio 1960; Wiedeń 1967; Londyn 1969; Brno 1971; Warszawa 1969; 1975, 1977, 1978, 1980; Kraków 1965, 1969, 1972, 1981; Wrocław 1972, 1976, 1977, 1980; Chełm 1974; Łódź 1976; Hanower 1982, Hamburg 1982.

Udział w ok. 100 wystawach zbiorowych, m. in.: Ogólnopolskie Biennale Grafiki, Kraków 1960; I Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin 1972; XXXII Biennale Sztuki w Wenecji, 1964; VI Biennale Młodych, Paryż 1969; „Elektra 70”, Nowy Jork 1970; X Międzynarodowy Konkurs im. J. Miro, Barcelona 1971; Grafika w Polsce Ludowej Warszawa, 1971; Człowiek i jego świat, Montreal 1972; X Międzynarodowe Biennale Grafiki, Kraków 1974, 1976, 1978; X Międzynarodowe Biennale Sztuki Współczesnej, Menton 1974; 1976; Graphica Creativa 75, Iyvaskyła 1975; International Contemporary Art Exhibition, New Delhi 1978; Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław 1974, 1978, 1981; 35 lat malarstwa w Polsce Ludowej, Poznań Muzeum Narodowe, 1979; Międzynarodowe Quadriennale Scenografii, Praga 1983; „Rzeczywistość i wyobraźnia”, Warszawa, 1983.

Otrzymał wiele nagród, m. in. Nagroda Ministra Kultury i Sztuki za twórczość artystyczną 1971; I nagroda na Międzynarodowym Triennale Rysunku, Wrocław 1974; Nagroda im. Jana Cybisa, 1978; Złoty Medal na Praskim Quadriennale Scenografii, 1979; nagroda Prezesa Rady Ministrów za całokształt twórczości dla dzieci i młodzieży, 1980.

Mieszka i pracuje w Poznaniu.

J. Berdyszak Trzy postacie obrazu
– Tryptyk część II

Jerzy Budziszewski

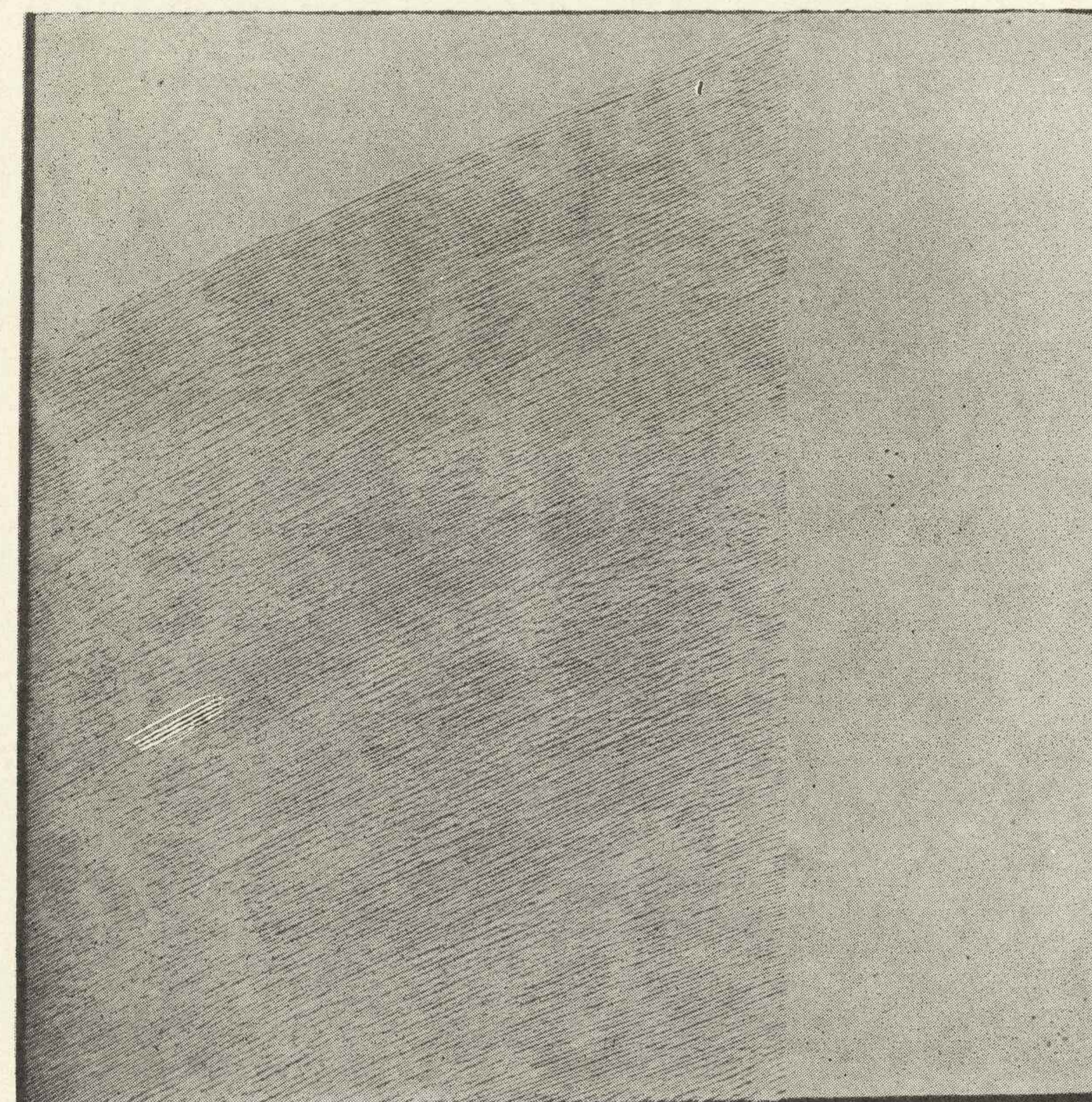
Ur. 1950, studia w ASP w Warszawie, dyplom 1975. Zajmuje się malarstwem sztalugowym, monumentalnym i problemami malarstwa w architekturze.

Wystawy indywidualne m. in.: Warszawa, Galeria Sztuki Współczesnej, 1976; Warszawa, Galeria Zapiecek 1980, 1983; Wrocław Muzeum Architektury, 1981; Warszawa, Dom Artysty Plastyka, 1982; Göteborg Galeria von Bartha-Loun, 1982; Chełm Galeria 72, 1983.

Udział w wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, m. in. Tendencje konstruktywistyczne, Warszawa 1981.

Realizacje malarstwa ściennego, m. in. elewacja kamienicy w rynku w Krapkowicach, we wnętrzach dworca PKP i PKS w Mińsku Mazowieckim, szpitala kolejowego w Warszawie, Domu Słowa Polskiego w Warszawie.

Mieszka i pracuje w Warszawie.

J. Budziszewski Obraz 69/82

Janusz Eysymont

Ur. 1930 we Lwowie. Studia w ASP w Warszawie w pracowniach prof. Stanisława Czajkowskiego i prof. Aleksandra Kobzdeja, dyplom 1956. Uprawia malarstwo sztalugowe, rysunek, projektowanie wzorów tkanin. Działalność społeczno-organizacyjna w środowisku plastycznym, pełnił funkcje Sekretarza, a potem Wiceprezesa Zarządu Głównego ZPAP w latach 70-tych i 80-tych.

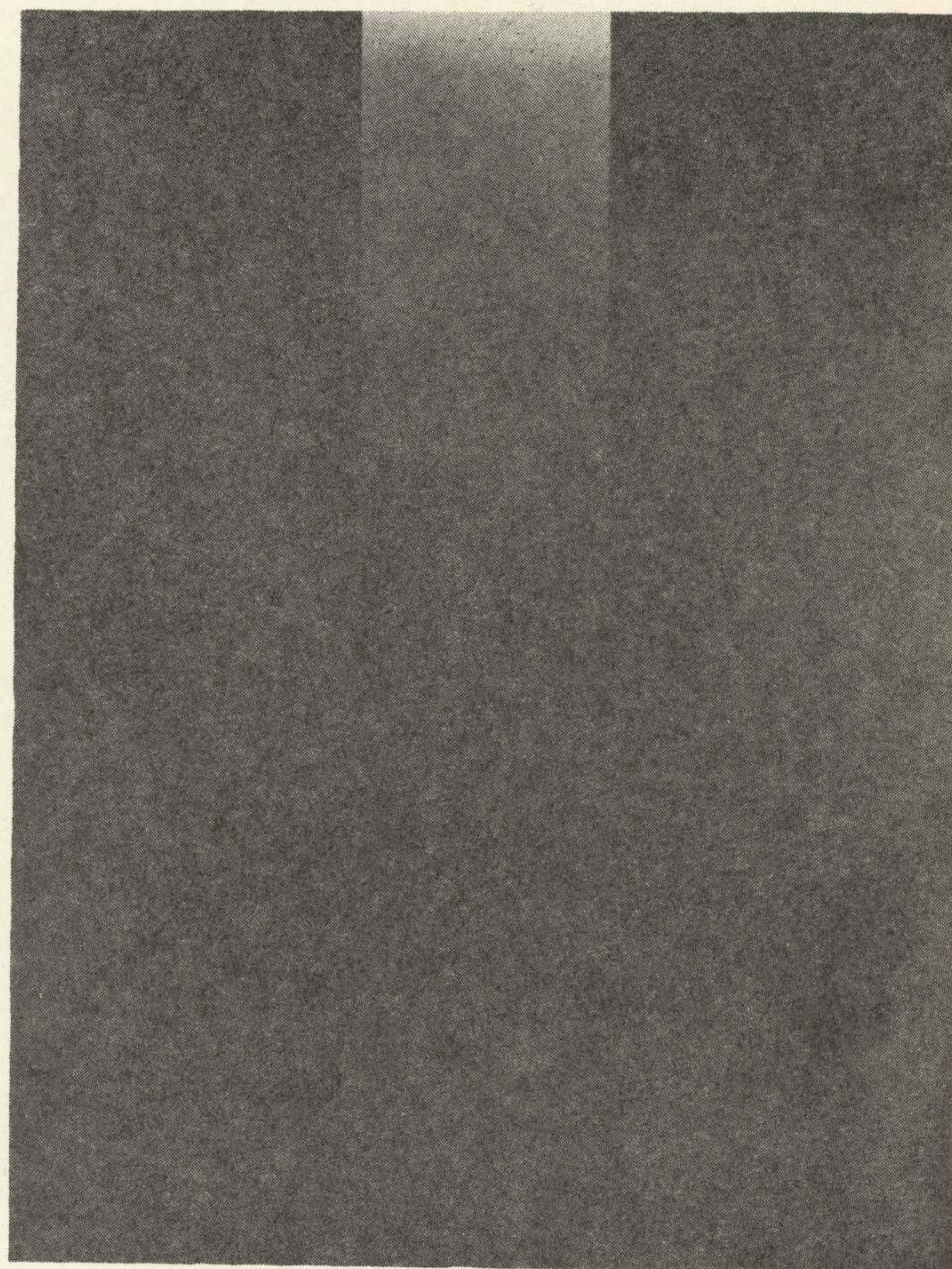
14 wystaw indywidualnych, m. in.: Warszawa, Dom Artysty Plastyka 1966, 1969; Warszawa, Galeria Sztuki Współczesnej, 1971; Warszawa, Zapiecek 1973; 1978; Poznań, BWA, 1976; Rzeszów BWA, 1980. Program TV w „Galerii 33 milionów”, 1973.

Udział w wystawach zbiorowych, m. in. Festiwal Młodego Malarstwa, Sopot 1965; Wystawa 16 artystów polskich, Edynburg, Oxford 1967; III Międzynarodowe Biennale Sztuki, Merignac 1971; „Struktury”, Sztuka i Nauka, Warszawa 1976.

Nagroda Krytyki im. C.K. Norwida w 1972 r.

Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Poznaniu, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Muzeum w Chełmie, Kielcach, Lublinie, Zielonej Górze, w kolekcjach miejskich i prywatnych.

Mieszka i pracuje w Warszawie.

J. Eysymont Światło w czarnym pejzażu

Stefan Gierowski

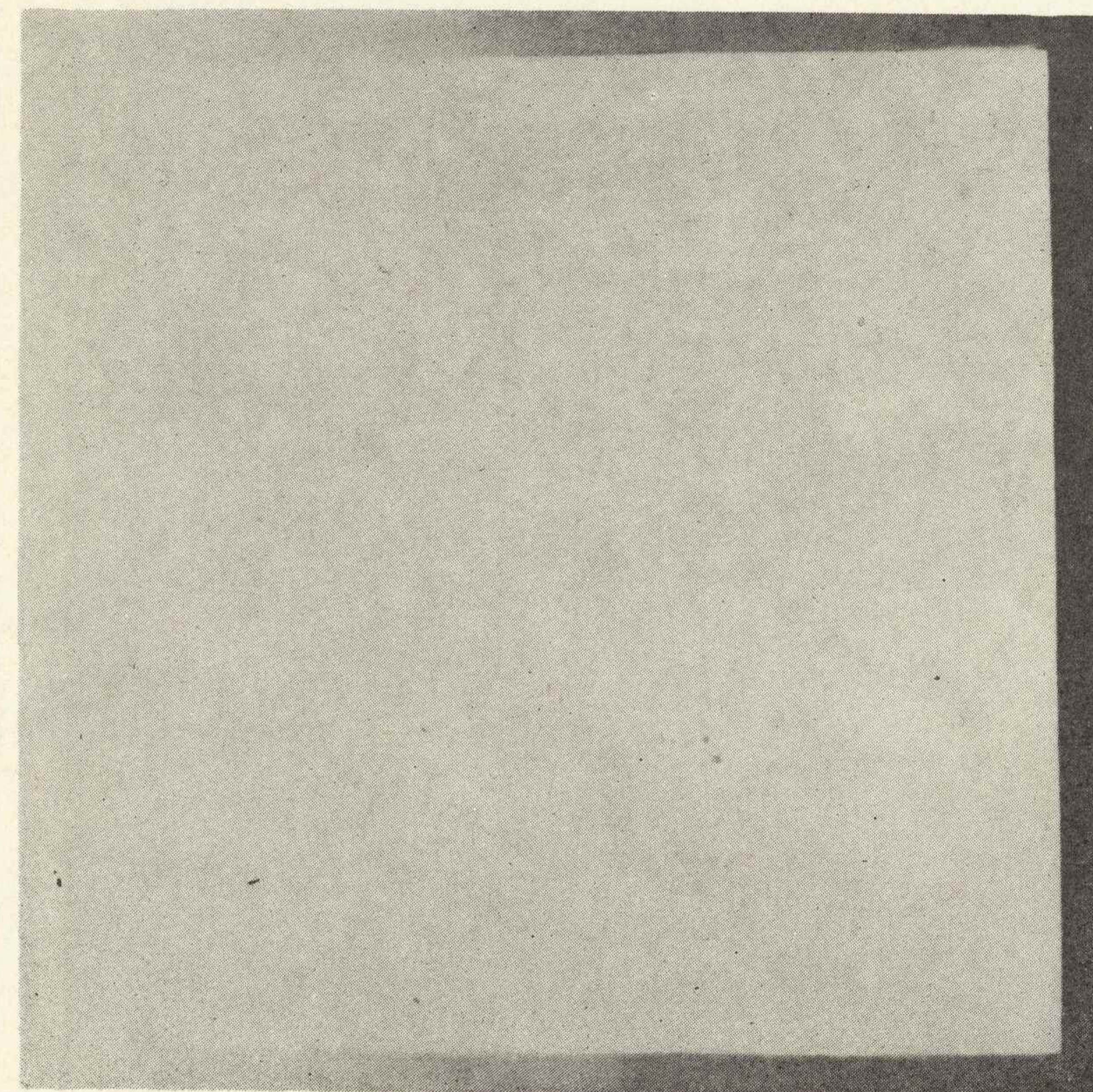
Ur. 1925 w Częstochowie. Studia w ASP w Krakowie w pracowniach prof. Wł. Jarockiego, prof. Z. Pronaszki i prof. K. Frycza, dyplom 1948. Twórczość w dziedzinie malarstwa sztalugowego, monumentalnego oraz rysunku. Profesor ASP w Warszawie. Działalność społeczno-organizacyjna.

Wystawy indywidualne m. in.: Warszawa, „Krzywe Koło” 1959; Paryż, Galeria Lacloche, 1965; Warszawa, Zachęta 1967; Warszawa, Galeria Współczesna 1970; Warszawa, Zapiecek, 1973; Chełm, Galeria 72, 1973; Nowa Huta, Galeria Sztuki Nowoczesnej, 1975; Warszawa, Dom Artysty Plastyka, 1981.

Udział w ok. 100 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, m. in. Konkurs z okazji V Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie - wyróżnienie w dziale malarstwa; Ogólnopolska wystawa młodej plastyki Warszawa Arsenal 1955 - nagroda; II Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa 1957 - nagroda; III Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa 1959; I Biennale Młodych, Paryż 1959; V Biennale Sztuki w Sao Paulo; Pittsburg International - Cornege Institute 1964, 1967; V Biennale di San Marino - złoty medal; I Triennale Sztuki w New Delhi, 1968 - wyróżnienie; XXXIV Biennale Sztuki w Wenecji, 1968; Malarstwo w Polsce Ludowej, Warszawa, Muzeum Narodowe 1970; 35 lat malarstwa w Polsce Ludowej, Poznań, Muzeum Narodowe 1979; „Rzeczywistość i wyobraźnia”, Warszawa Zachęta 1983. Nagroda im. Jana Cybisa 1980.

Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Szczecinie, Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy, Toruniu, Chełmie oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Mieszka i pracuje w Warszawie.

S. Gierowski Obraz CXCV

Jerzy Grabowski

Ur. 1933 w Gutkach woj. łomżyńskie. Studia na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej i na Wydziale Grafiki ASP w Warszawie, dyplom 1962.

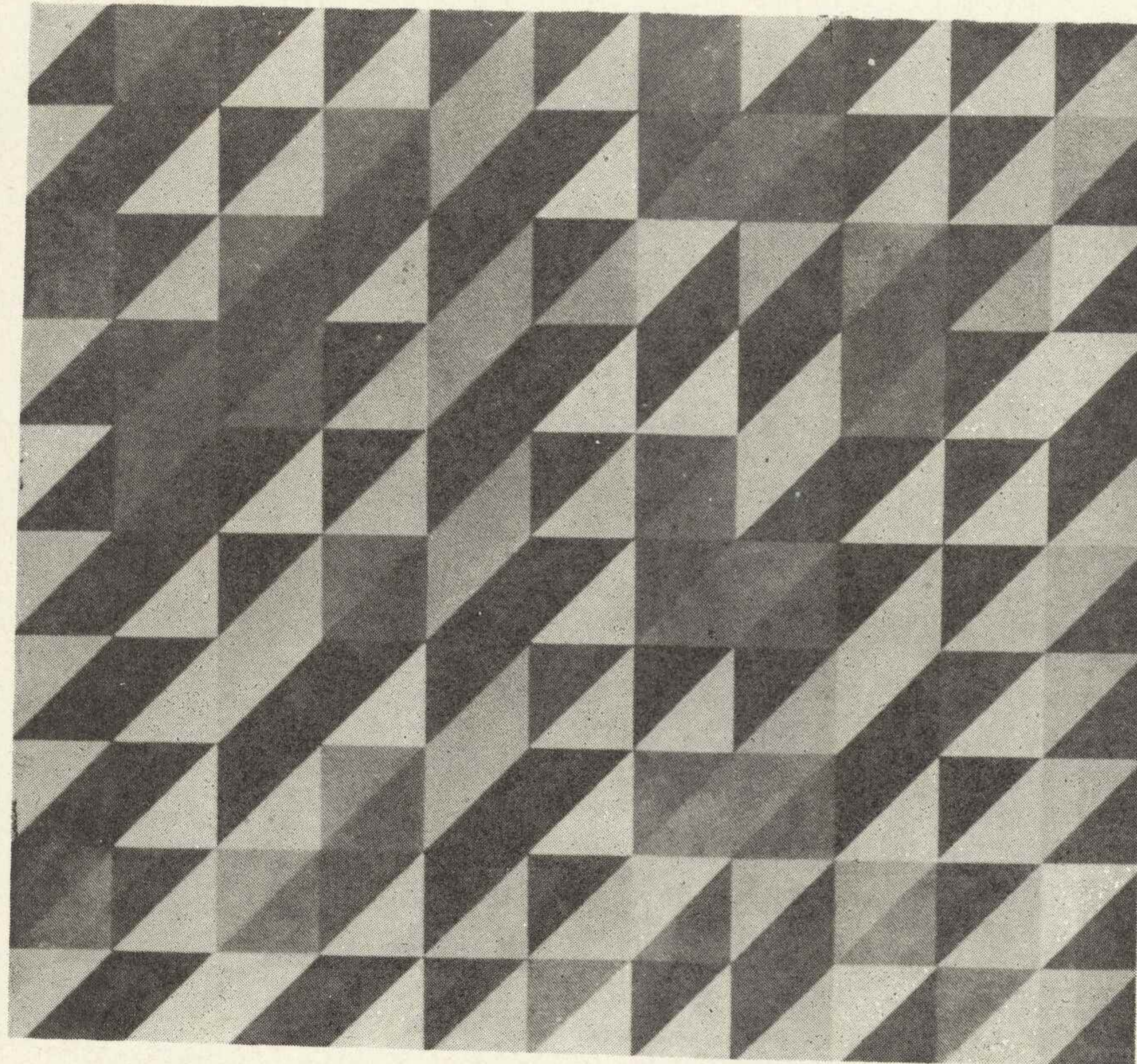
Twórczość w dziedzinie malarstwa, rysunku, grafiki artystycznej i użytkowej. Praca dydaktyczna w PWSSP w Łodzi, działalność organizacyjna w ZPAP. Członek Societé Internationale des Graveurs sur bois „Xylon”.

Ok. 20 wystaw indywidualnych, m. in.: Warszawa, Salon Debiutów 1964; Sztokholm, Galerie Intime, 1968, 1969; Lund St. Petri 1973; Chelm Galeria 72, 1975; Zurich, Galerie Denise E. Frei 1976; Hamburg, Galerie „L” 1977; Norderstedt, Kirchengzentrum am Falkenberg, 1977.

Uczestniczył w plenerze form przestrzennych „Przestrzeń miasta” w Chelmie 1978. Udział w blisko 200 wystawach zbiorowych, m. in. III Międzynarodowe Biennale Plakatu, Warszawa 1968, 1972; III, V, VI, VII Międzynarodowe Biennale Grafiki, Kraków 1970, 1974, 1976, – nagroda Prezydenta m. Krakowa, 1978; Triennale Rysunku Wrocław 1971, 1974, 1978; X Biennale Internationale d'Art, Menton 1974; XIII Premi Internacional Dibux J. Miro, Barcelona 1974 – brązowy medal; Ibiza Grafik 74, Ibiza 1974; 4 BIPB Biennale Mobile 1974–1975, Edynburg 1975; 30 lat grafiki warszawskiej, Warszawa 1975 – I nagroda; Międzynarodowa wystawa „Grafica creativa 75”, Jyväskylä 1975 – dyplom; Triennale drzeworytu „Xylon 7”, Fryburg 1976; „Sztuka–Nauka–Struktury”, Warszawa 1976; XI Międzynarodowe Biennale Sztuki, Kolonia 1976; 9 polskich artystów, Norymberga 1976; Międzynarodowa wystawa książki, „IBA 77”, Lipsk 1977; Międzynarodowe Biennale Grafiki Lublana 1977; IV Międzynarodowe Biennale Grafiki Fedrikstad, 1978; „Geometria i emocja”, Warszawa, 1978;

Ibiza grafik 1978; I Biennale grafiki europejskiej, Heidelberg, Nowy Jork 1979.

Prace w zbiorach Muzeum Plakatu w Warszawie, Muzeum Narodowego w Poznaniu, Warszawie, Szczecinie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Nationalmuseum i Moderna Museet w Sztokholmie Muzeum Okręgowym w Chelmie oraz innych kolekcjach państwowych i prywatnych w kraju i za granicą. Mieszka i pracuje w Warszawie.

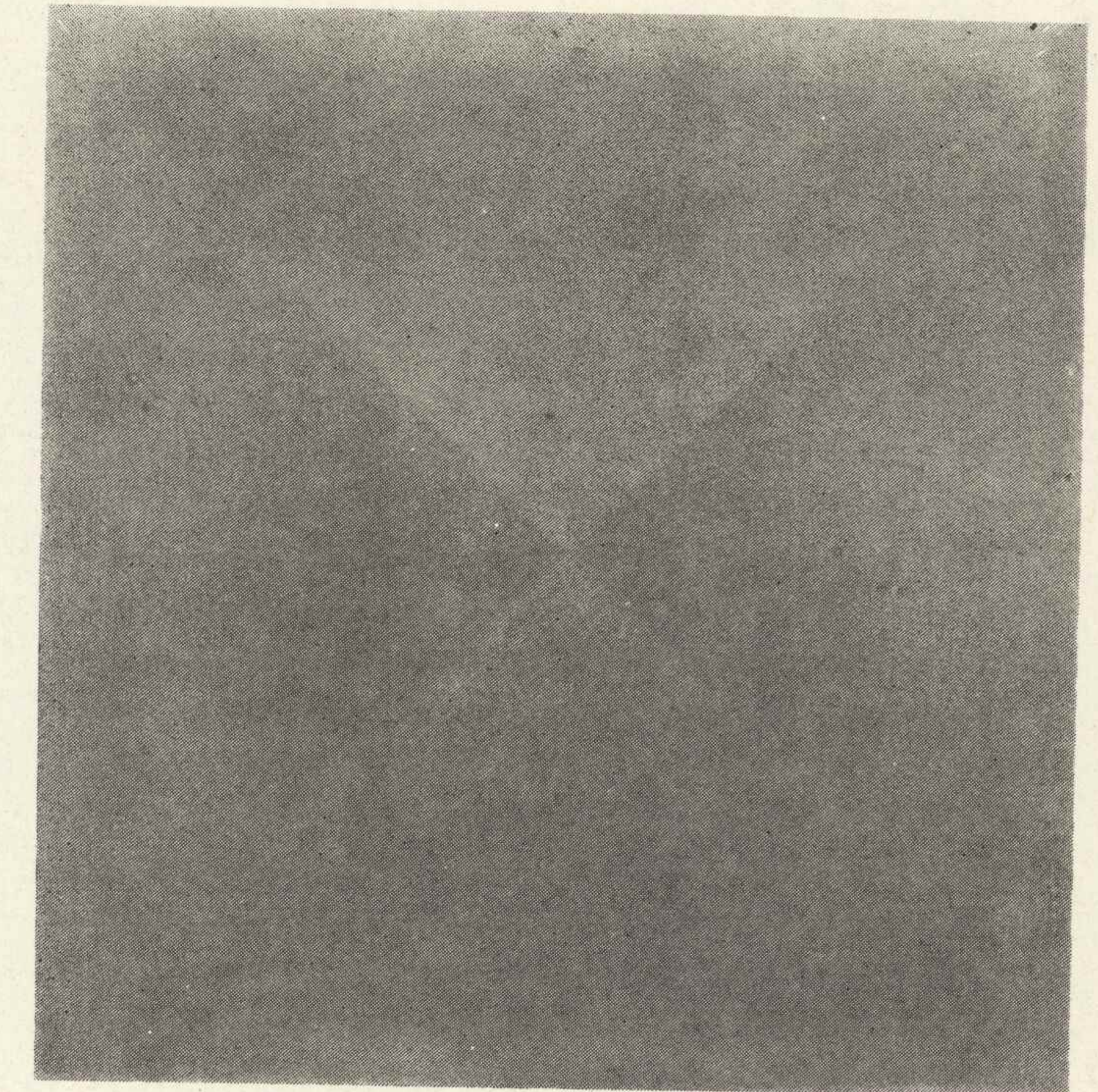
J. Grabowski Progresja alternatywna 7-0/1a

Aleksandra Jachtoma

Studia w ASP w Warszawie, dyplom 1958. Uprawia malarstwo. 8 wystaw indywidualnych, m. in. Warszawa, Dom Artysty Plastyka, 1968, 1976; Warszawa, Galeria „Zapiecek” 1978; Rzym, Centro Culturale Indiscerto, 1969; Chelm, Galeria 72, 1981.

Udział w wystawach grupowych i zbiorowych w kraju i za granicą, Nagrody i odznaczenia na wystawach, m. in. Srebrny Medal na V Festiwalu Sztuk Pięknych, Warszawa 1974.

Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Okręgowego w Toruniu, Chelmie, w kolekcjach państwowych i prywatnych.

A. Jachtoma Głiek

Jerzy Kałucki

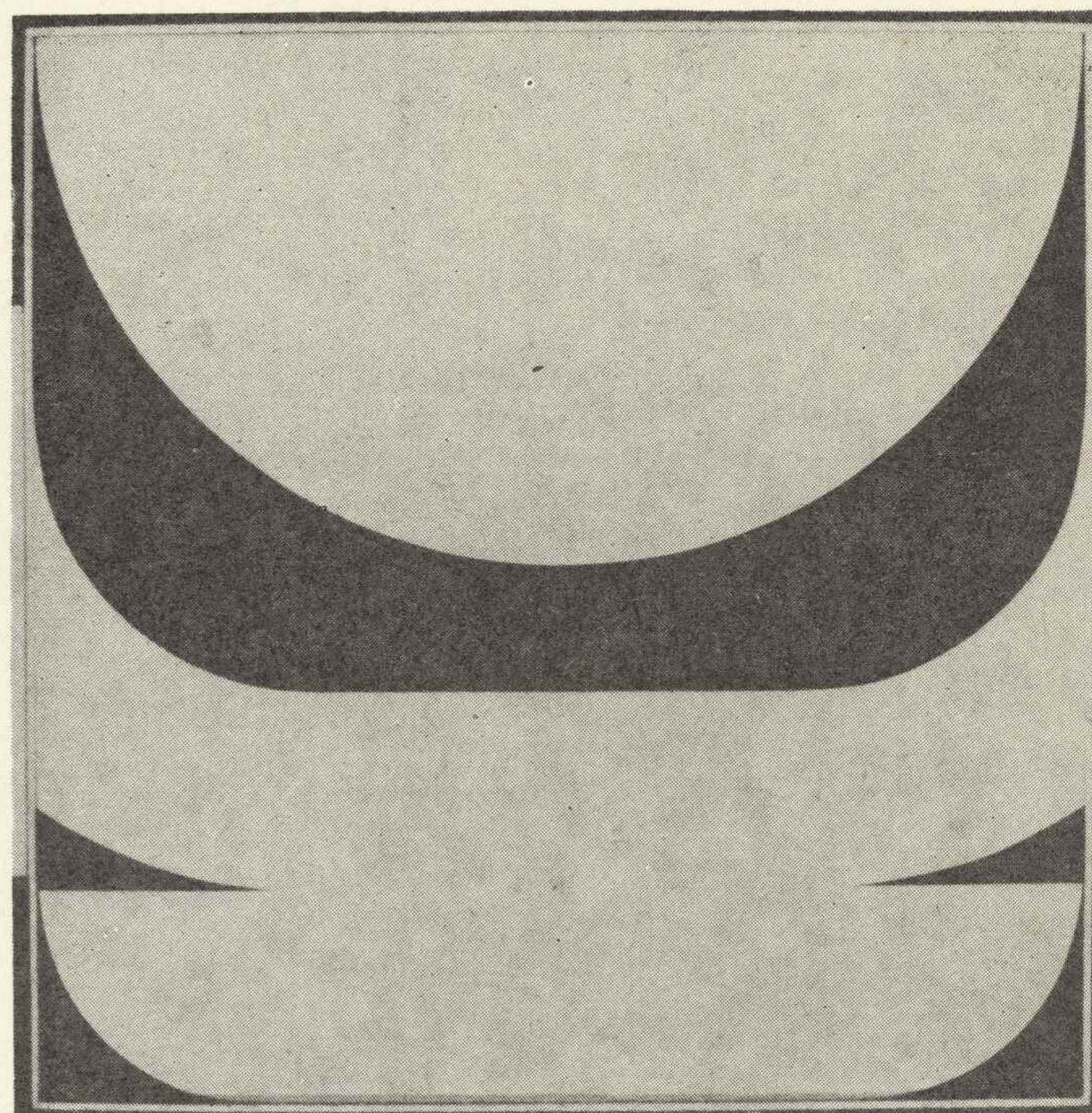
Ur. 1931 we Lwowie. Studia w ASP w Krakowie, w pracowni prof. Z. Radnickiego i prof. Andrzeja Stopki, dyplom 1957. Praca pedagogiczna w PWSSP w Poznaniu. Twórczość w dziedzinie malarstwa i scenografii.

Wystawy indywidualne m. in.: Kraków, Krzysztofory 1963, 1969, 1970, 1973; Warszawa, Galeria „Foksal” 1969; Nowa Huta, Galeria Pi, 1974; Poznań, Galeria Akumulatory, 1973; Chelm, Galeria 72, 1976; Nowa Huta, Galeria Sztuki Nowoczesnej, 1975, 1977.

Uczestniczy w plenerach-symposiumach polskiej awangardy twórczej, m. in. Plenerze w Osiekach, Sympozjum „Złotego Grona” w Zielonej Górze, Chelmie „Przestrzeń miasta” oraz w wystawach zbiorowych, m. in. Festiwal Sztuki Krakowa, 1959; III Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa 1959; 35 lat malarstwa w Polsce Ludowej, Poznań 1979; „Rzeczywistość i wyobraźnia” Warszawa 1983.

Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego w Poznaniu, Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Okręgowym w Chelmie, innych kolekcjach państwowych i prywatnych.

Mieszka i pracuje w Krakowie.

J. Kałucki Pole 2

Adam Marczyński

Ur. 1908 w Kalwarii. Studia w ASP w Krakowie 1929–1936, uzupełnione we Francji i Hiszpanii.

Uprawia malarstwo sztalugowe, ściennie, rysunek, grafikę i ilustrację książkową. Członek Grupy Krakowskiej od 1933 r. profesor ASP w Krakowie od 1950 r.

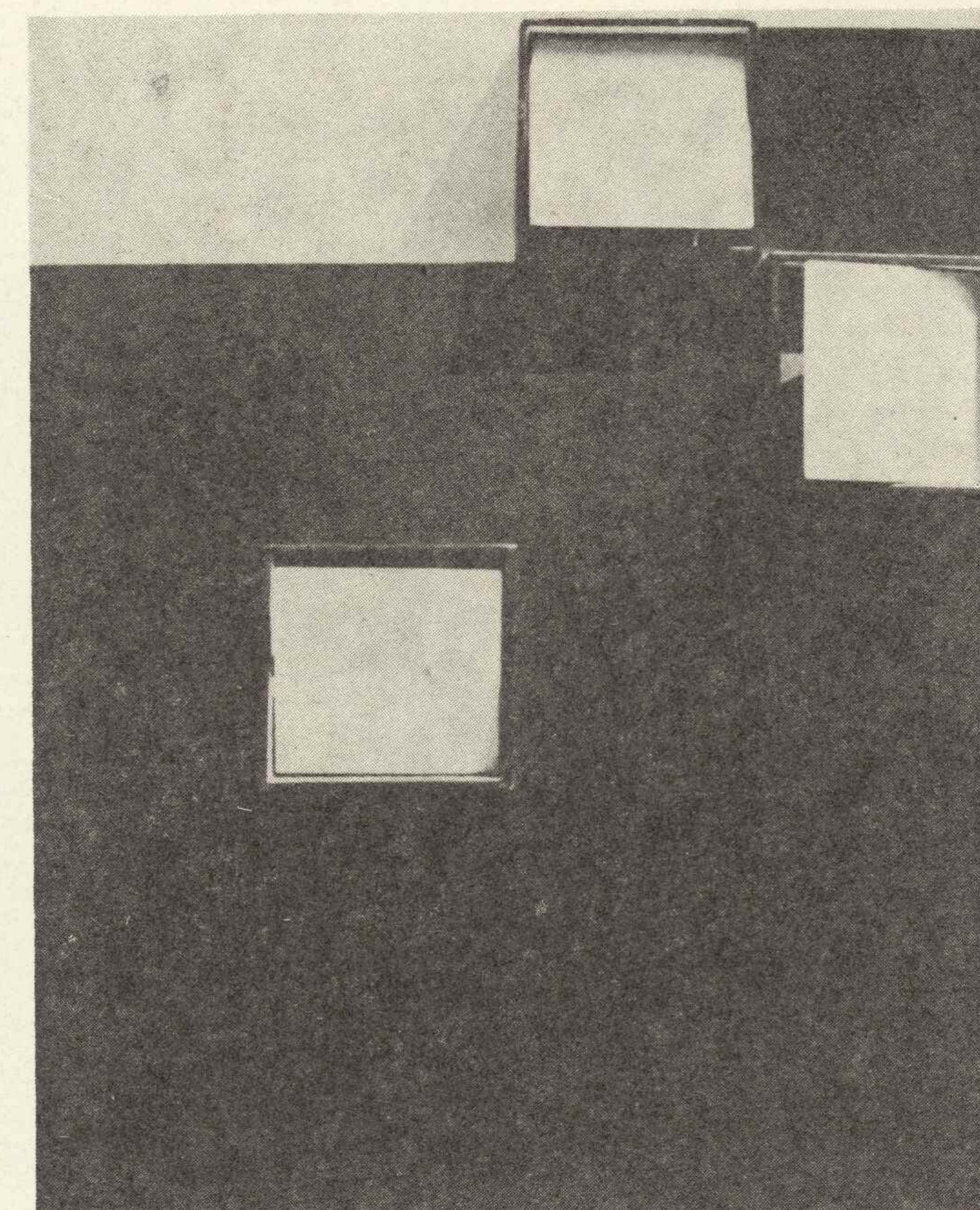
Wystawy indywidualne, m. in. Kraków, TPSP 1936; Warszawa, Klub Młodych Artystów i Naukowców, 1946; Kraków Muzeum Narodowe, 1960; Warszawa, Galeria Współczesna, 1967; Nowy Jork, Federation of Arts, 1969; Norymberga Galerie Ricard 1975; Chelm, Galeria 72, 1975.

Uczestniczy w plenerach i sympozjach polskiej awangardy twórczej, m. in. w plenerach w Osiekach; Biennale Form Przestrzennych w Elblągu, w plenerze „Przestrzeń Miasta” w Chelmie, 1978.

Udział w wystawach zbiorowych, m. in.: wystawy Grupy Krakowskiej; Ogólnopolska wystawa ilustracji książkowej, Katowice 1947 – I nagroda; Wystawa olimpijska, Londyn 1948 – medal i wyróżnienie za cykl rysunków; II i III Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa 1957, 1959; Międzynarodowe Biennale Grafiki w Lublanie, 1952 – nagroda honorowa; XXVIII Biennale Sztuki w Wenecji, 1956; Biennale Sztuki, Sao Paulo, 1959; Documenta, Kassel 1959; Wystawa „Przestrzeń–ruch–światło”, Wrocław 1967; „Światło geometrii”, Łódź 1971; Wystawa „7 malarzy polskich” Nowy Jork 1971; „15 artystów polskich”, Augsburg 1978; 35 lat malarstwa w Polsce Ludowej, Poznań 1979; „Rzeczywistość i wyobraźnia”, Warszawa 1983.

Szereg nagród, m. in. Nagroda Plastyczna Ziemi Krakowskiej im. Premiera Rzeczypospolitej 1948; Nagroda I stopnia Ministra Kultury i Sztuki za pracę artystyczną i upowszechnianie sztuki 1967; Złota Odznaka ZPAP, 1967; Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, 1969.

Prace w zbiorach wszystkich Muzeów Narodowych w kraju i innych ważniejszych zbiorach muzealnych w Polsce oraz w muzeach w Skopje, Genewie i kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą. Mieszka i pracuje w Krakowie.

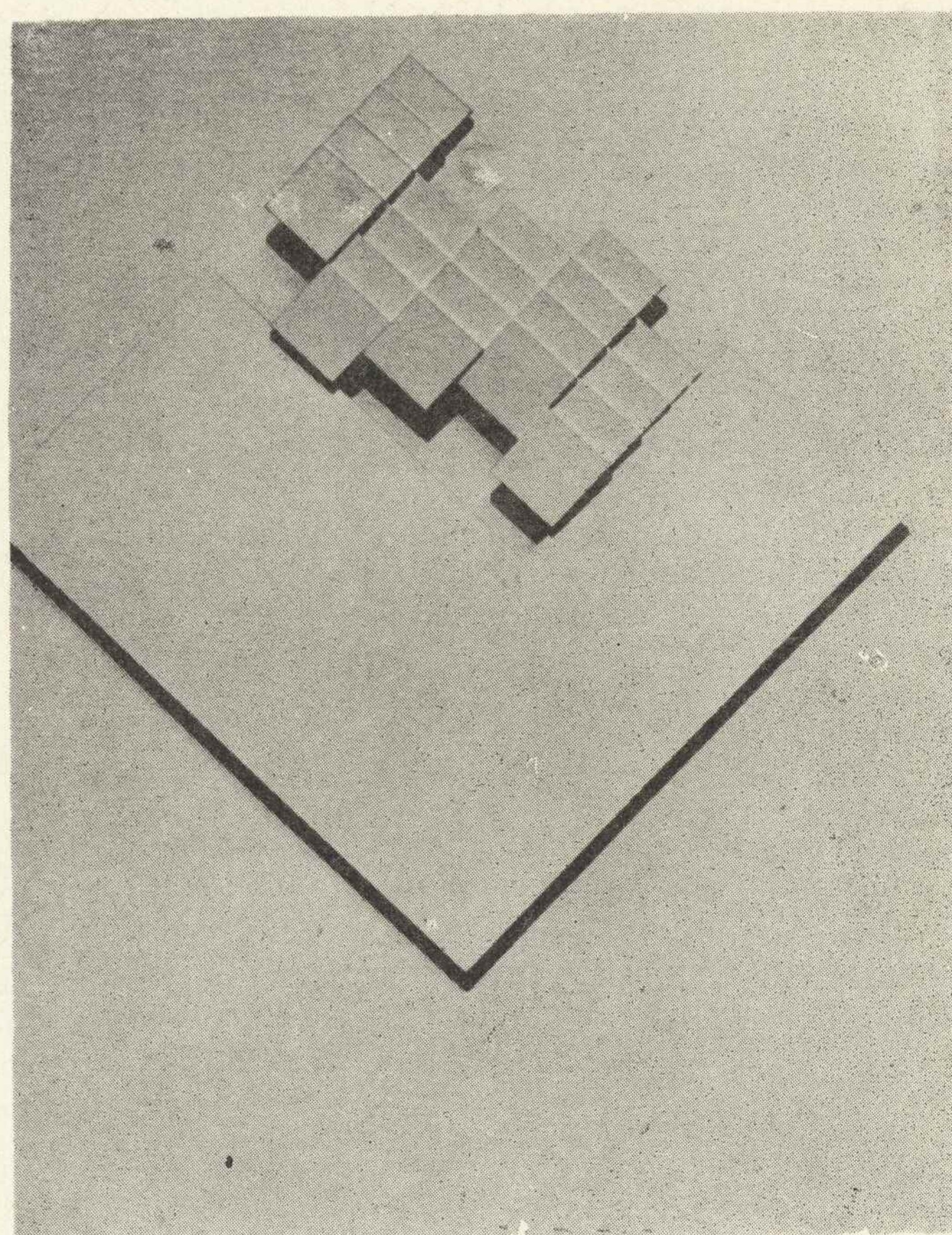

A. Marczyński Dekompozycja 11

Janusz Orbitowski

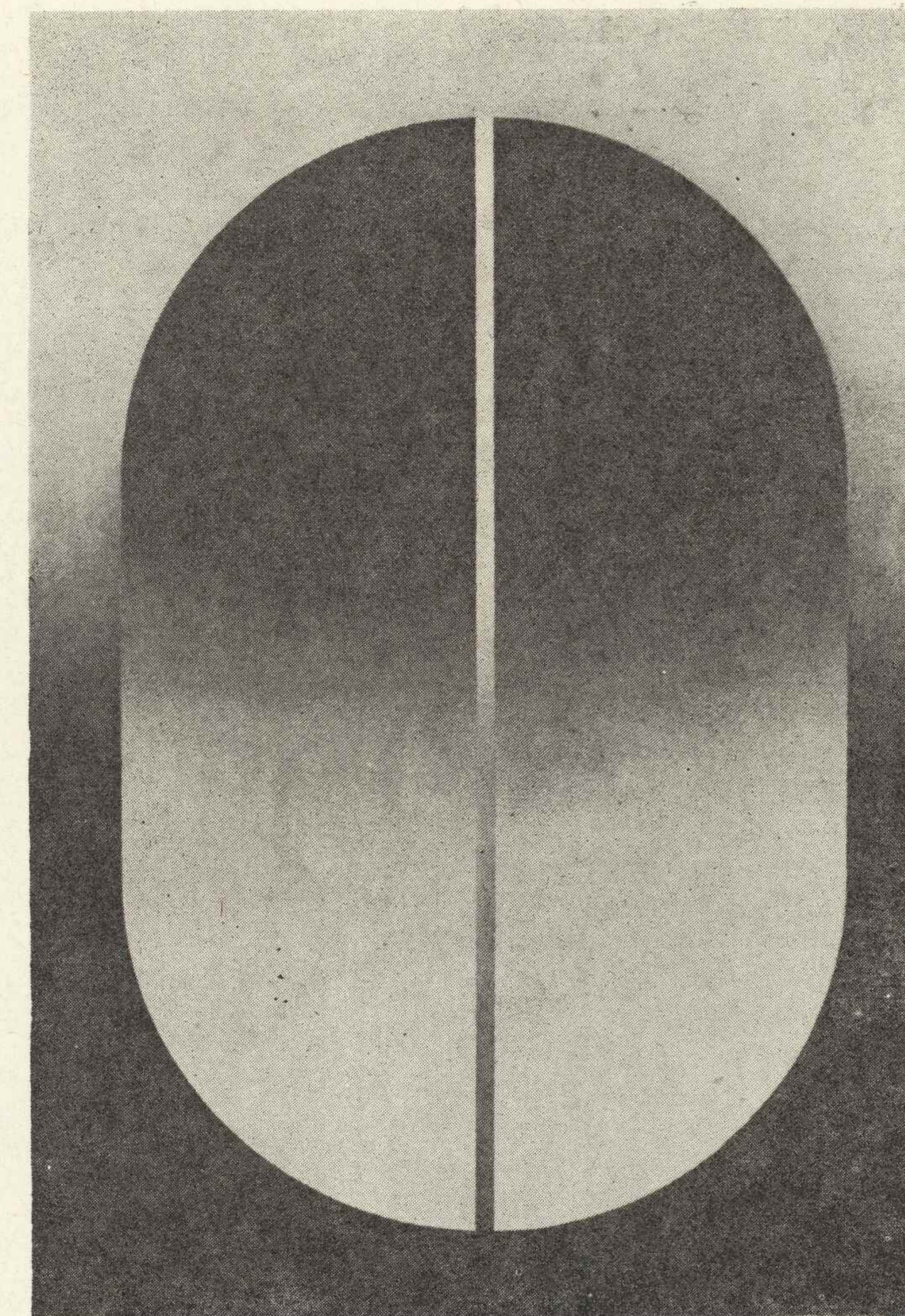
Ur. 1940 w Krakowie. Studia ASP w Krakowie w pracowni prof. A. Marczyńskiego, dyplom 1967.
Uprawia malarstwo. Praca dydaktyczna w ASP w Krakowie.
Wystawy indywidualne, m. in.: Kraków, Krzysztofora 1973; Chełm, Galeria 72, 1976; Rzeszów BWA, 1980; Nowy Jork, Fundacja Kościuszkowska 1982. Uczestniczy w imprezach polskiej awangardy twórczej, jak plenery w Osiekach, Sympozjum „Złotego Grona” w Zielonej Górze, plener „Przestrzeń miasta” w Chełmie 1978 oraz w blisko 70 wystawach w kraju i za granicą, m. in. Zielona Góra, „Złote Grono” – wystawa „Krytycy prezentują artystów”, 1969; VI Wiosna Opolska, Opole 1970 – II nagroda; „Elektra” Nowy Jork, 1970; Kraków „Cztery orientacje w sztuce” Muzeum Narodowe, 1971; „Światło geometrii” Łódź, 1971; Paris-Juvisy XIII Salon International Paris-Sud 1971; „17 artystów polskich” Buffalo, 1976; Düsseldorf Kunsthalle-Lothar Woller Objects-Art 1980; Warszawa, „Tendencje konstruktywistyczne”, 1981.
Stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej, w 1983 r.
Prace w zbiorach Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego w Krakowie, Wrocławiu, Gdańsku, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy, Chełmie, Toruniu, Słupsku oraz innych kolekcjach państwowych i prywatnych w kraju i za granicą.
Mieszka i pracuje w Krakowie.

J. Orbitowski Obraz r-17

Julian Raczko

Ur. w Warszawie 1936. Ukończył Politechnikę Warszawską. Inżynier mechanik. Pracował w Instytucie Fizyki PW jako asystent w latach 1961–1971. Studia malarskie u prof. Aleksandra Kobzdeja. Twórczość w dziedzinie malarstwa, rysunku, form przestrzennych, kompozycji kinetycznych i działań efemerycznych.
Wystawy indywidualne ok. 20; m. in. Warszawa Dom Artysty Plastyka 1969; Aarhus 1969, 1972; Warszawa Galeria Współczesna 1973; Chełm Galeria 72, 1977; Warszawa Dom Artysty-Plastyka 1980; Norrköping 1981. Akcje: w Teatrze Sans-Souci Kopenhaga 1972; akcja p.t. „Wystawa sztuki na plaży” Voss (Norwegia) 1976; „Rower” Voss 1979; „Biały Kwadrat”, Osieki 1979; Soli Deo (w holdzie Kardynałowi Wyszyńskiemu) Warszawa 1981, 1982, 1983; „Linia”, na Wybrzeżu: Niechorze, Rewal, Trzęsacz 1983.
Uczestniczył w imprezach jak Sympozjum Złotego Grona w Zielonej Górze 1975, 1979; Plenerze Koszalińskim w Osiekach 1979; Plenerze p.t. „Przestrzeń miasta” w Chełmie 1978.
Uczestniczył w ok. 60 wystawach zbiorowych m. in. Międzynarodowe Biennale Sztuki, Barcelona 1971; Nowy Ruch, Paryż 1974; 5 Malarzy Polskich, Norymberga 1976; Struktury – Sztuka i Nauka, Warszawa 1976; Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław 1978, 1981; 12 Malarzy Polskich, Altena 1979; Perspektywa, Iluzja, iluzjonizm, Warszawa 1981.
Laureat Nagrody im. C.K. Norwida 1980.
Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego w Warszawie, Wrocławiu, Szczecinie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Bibliotece Narodowej w Warszawie, Muzeum Vostella w Maltartin de Casares Muzeum Skovgaard w Viborg (Dania), Muzeum Sztuki w Norrköping, Galerii Apollo w Tokio, Muzeum Okręgowym w Chełmie, Lublinie i Toruniu.
Mieszka i pracuje w Warszawie.

J. Raczko Morfologia błękitnego pejzażu I

Kajetan Sosnowski

Ur. 1913 w Wilnie. Studia w ASP w Warszawie pod kierunkiem T. Pruszkowskiego i W. Jastrzębowski. Twórczość w zakresie malarstwa sztalugowego i ściennego, rysunku i rzeźby.

W latach 1944–1954 udział w życiu politycznym i społecznym oraz pracach organizacyjnych przy reaktywaniu po wojnie szkolnictwa artystycznego, czasopiśmiennictwa kulturalnego. Współzałożyciel i członek Grupy 55 w Warszawie.

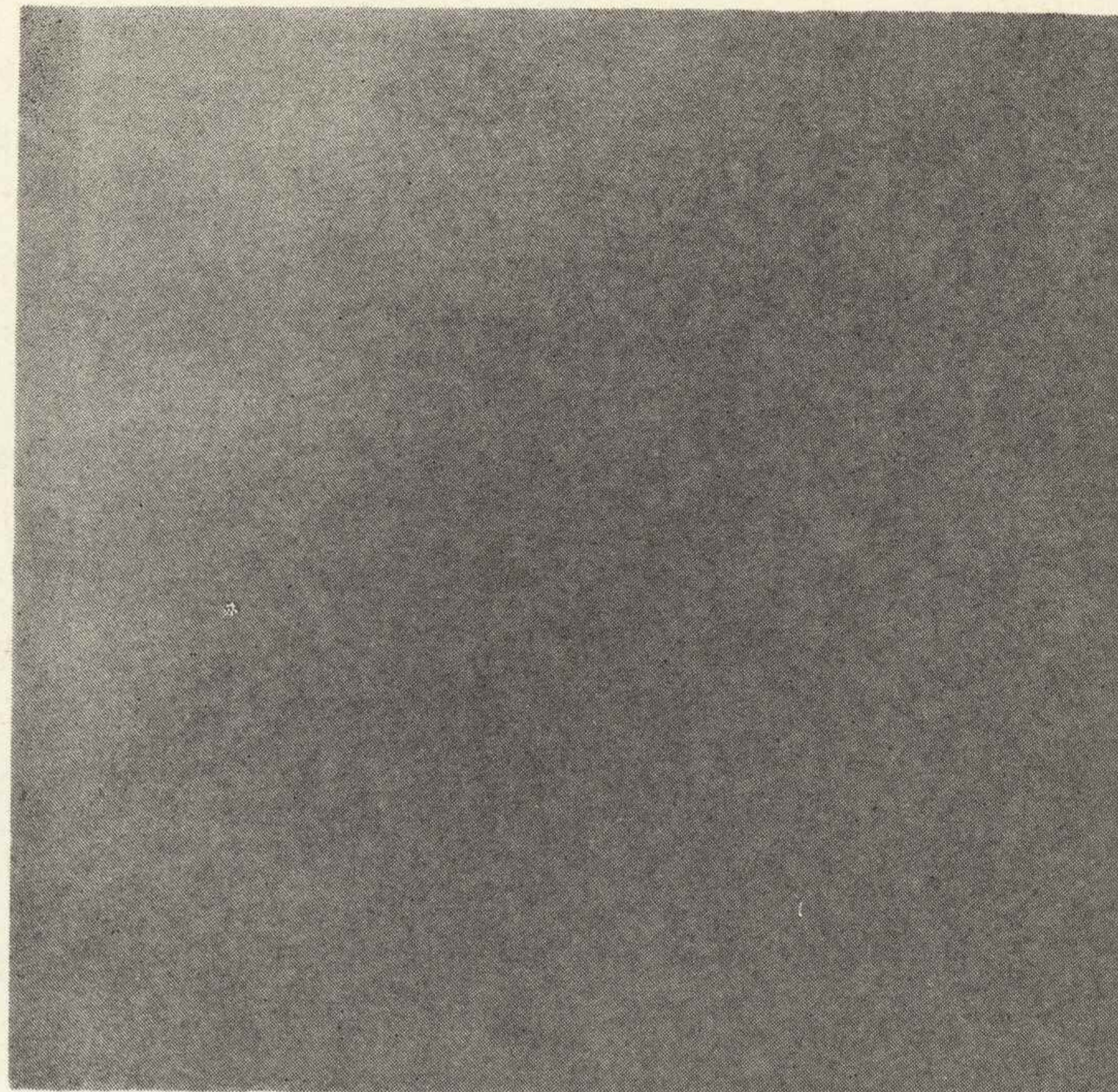
Wystawy indywidualne m. in.: Warszawa, „Krzywe Koło” 1958, 1959, 1962; Poznań, „Od Nowa” 1968; Warszawa, Galeria Współczesna 1968, 1976; Wrocław, Galeria pod Moną Lisą i Muzeum Sztuki Aktualnej 1970; Turyn Galeria LP 220, 1971; Chełm, Galeria 72, 1973; Warszawa, „Zapiecek” 1983.

Uczestniczy w imprezach polskiej awangardy twórczej, jak plenery w Osiekach, sympozja „Złotego Grona” w Zielonej Górze, Biennale Form Przestrzennych w Elblągu, 1965, Sympozjum „Wrocław 70”, plener „Przestrzeń miasta” w Chełmie 1978. 1960–1961 przebywał na zaproszenie ONZ w Genewie dla konsultacji przebudowy wnętrza Pałacu Narodów. W 1981–82 działa i pracuje twórczo w Düsseldorfie. Udział w ponad 50 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, m. in.: II i III Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa 1957, 1959; „Przestrzeń-ruch-światło” Wrocław 1967; Wystawa „Krytycy sztuki proponują” z okazji Kongresu AICA, Warszawa 1975; Sztuka i Nauka-Struktury, Warszawa 1976; 9 artystów polskich, Norymberga 1976; 35 lat malarstwa w Polsce Ludowej, Poznań, Muzeum Narodowe 1979.

Laureat Nagrody Krytyków im. C.K. Norwida 1969.

Prace w zbiorach Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego w Warszawie, Gdańsku i Wrocławiu, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy i Chełmie, Folkwang Museum w Essen i w innych kolekcjach w kraju i za granicą.

Mieszka i pracuje w Warszawie.

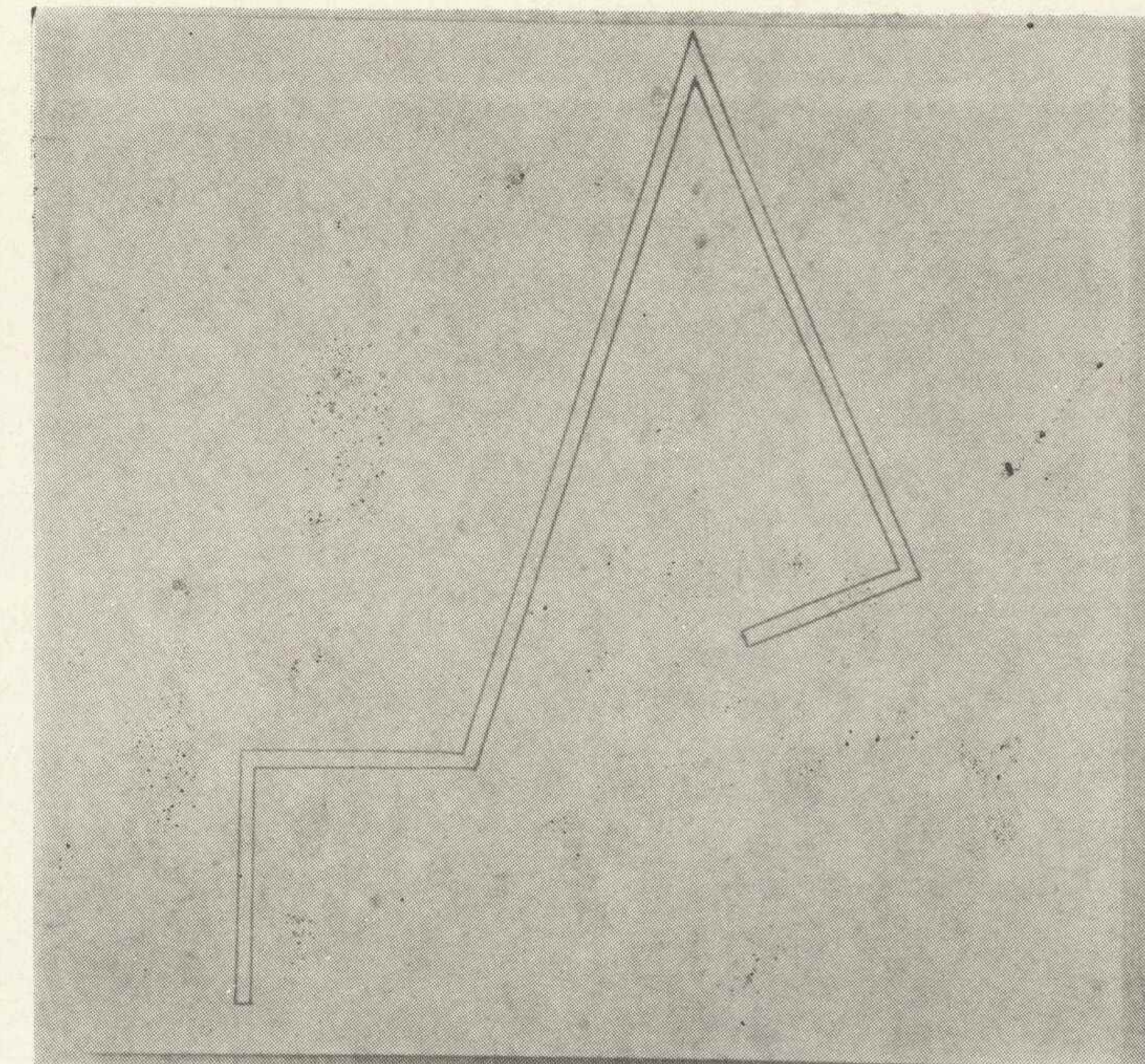
K. Sosnowski Obraz zielony

Henryk Stażewski

Ur. 1894 w Warszawie. Studia malarskie odbył w Warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych w latach 1913–19. Wiąże się z polską awangardą. W 1923 r. wraz z Władysławem Strzemińskim, Mieczysławem Szczuką, Teresą Żarnowerówną i in. uczestniczy w wystawie Nowej Sztuki w Wilnie. W 1924 współzałożyciel grupy „Blok” skupiającej polską awangardę konstruktywistyczną (W. Strzemiński, K. Kobro, M. Szczuka, T. Żarnowerówna, H. Berlewi, H. Stażewski). Wchodzi do zespołu redakcyjnego czasopisma „Blok”, wydawanego przez ugrupowanie. W 1925 r. podróżuje do Paryża, gdzie nawiązuje kontakty z P. Mondrianem, M. Seuphorem i innymi twórcami awangardy światowej. Tworzy projekty z zakresu scenografii i architektury wnętrz nawiązujące do neoplastycyzmu. W 1926, po rozpadzie grupy „Blok” i czasopisma pod tym tytułem – współzałożyciel grupy „Praesens” wiążącej plastyków i architektów. Zostaje redaktorem działu malarstwa w czasopiśmie „Praesens”. Tworzy abstrakcyjne obrazy fakturowe, zajmuje się typografią. W 1927 r. kolejna podróż do Paryża, zacieśniają się kontakty z M. Seuphorem, P. Mondrianem, G. Vantongerloo i innymi twórcami awangardowymi. W 1929 r. podróż do Włoch, półroczny pobyt we Francji, wstępuje do grupy „Cercle et Carré”, współpracuje z pismem „Sztuka współczesna” wydawanym w Paryżu przez Jana Brzękowskiego. Występuje z grupy „Praesens”. Wraz ze Strzemińskim i Kobro zakłada grupę „a.r.”, do której wstępują też poeci Julian Przyboś, Jan Brzękowski. Wraz z Brzękowskim, z pomocą M. Seuphora i J. Arpa podejmuje gromadzenie dzieł światowej awangardy. Ta kolekcja stała się podstawą zbiorów Muzeum Sztuki w Łodzi. W 1931 r. Stażewski przystępuje do ugrupowania „Abstraction-Création” i publikuje szereg artykułów w czasopiśmie wydawanym przez nie. W 1933 r. uczestniczy w wystawach grupy artystów nowoczesnych w Warszawie i w Łodzi.

Po II wojnie światowej podejmuje na nowo działalność twórczą, przerwana podczas wojny, w czasie której uległ zniszczeniu niemal cały dorobek artysty. W okresie od 1945 do 1983 r. Stażewski aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym stale biorąc udział w wystawach w kraju i za granicą oraz we wszystkich imprezach organizowanych przez polską awangardę twórczą. Publikuje wypowiedzi o sztuce, roztacza opiekę nad młodymi twórcami awangardowymi, przekazując im swoje refleksje o sztuce i doświadczenia twórcze. Ponad 25 wystaw indywidualnych wielkiego artysty odbyło się w owym czasie w miastach Polski, Europy i w Stanach Zjednoczonych. Uczestniczył w blisko 200 wystawach międzynarodowych i zbiorowych w kraju i za granicą.

Otrzymał szereg najwyższych nagród i odznaczeń, m. in. Złoty Krzyż Zasługi w 1955, nagrodę I stopnia Ministra Kultury i Sztuki za całokształt twórczości artystycznej, w 1965 r. oraz Krzyż Oficerski

H. Stażewski Kompozycja

Orderu Odrodzenia Polski w 1966 r. Nagrodę im. Gottfrieda Herdera za całokształt twórczości – Wiedeń, 1972.

Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu, Szczecinie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeach Okręgowych w Bydgoszczy, Chełmie, Lublinie, Kielcach i in., za granicą m. in. w Tate Gallery w Londynie, Museum of Modern Art w Nowym Jorku, Stedelijk Museum w Amsterdamie i wielu innych, oraz w wielu kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Mieszka i pracuje w Warszawie.

Marian Szpakowski

Ur. 1926 w Zaleszczykach. Studia ASP w Krakowie, dyplom 1954. Twórczość w dziedzinie malarstwa sztalugowego, ściennego, grafiki i scenografii. Członek grupy „Krağ”. Działalność społeczno-organizacyjna w ZPAP.

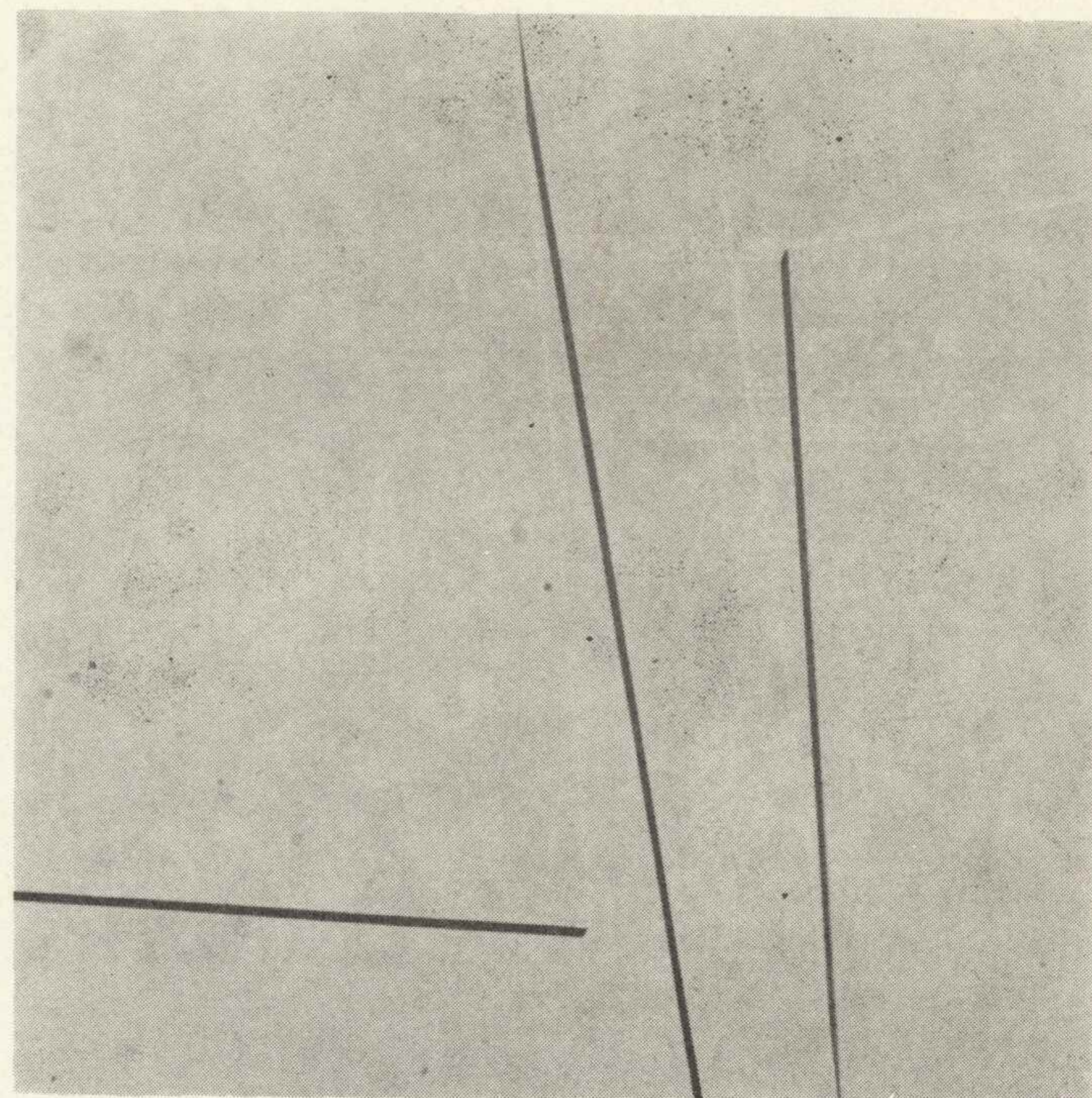
Wystawy indywidualne: Zielona Góra 1958, 1961, 1966, 1980; Wrocław 1960, 1966; Warszawa 1963, 1966, 1972; Poznań 1961, 1963; Zurych 1968, 1980; Rapperswil 1969, 1978; Berno 1981. Uczestniczy w imprezach polskiej awangardy plastycznej, m. in. inicjator i uczestnik wystaw i sympozjów „Złotego Grona” w Zielonej Górze, brał udział w plenerach w Osiekach, Biennale Form Przetrzennych w Elblągu 1965.

Udział w wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, m. in. V Międzynarodowe Biennale Grafiki, Lublana 1963;

I Międzynarodowe Biennale Grafiki, Kraków 1966; Ars Baltica, Visby 1970; „Geometria i Emocja”, Warszawa Muzeum Narodowe, 1975.

Nagrody im. in.: Lubuskie nagrody kulturalne za twórczość plastyczną 1961, 1969; Złoty Krzyż Zasługi 1965; Nagroda Ministra Kultury i Sztuki za upowszechnianie plastyki 1968..

Zmarł we wrześniu 1983 r w Zielonej Górze

M. Szpakowski Relief biały

Ryszard Winiarski

Ur. 1936 we Lwowie. Ukończył Wydział Mechaniki Precyzyjnej na Politechnice Warszawskiej 1959; Studia ASP w Warszawie, dyplom 1966. Uprawia sztukę konceptualną powiązaną z malarstwem i scenografią. Prowadzi pracę dydaktyczną w ASP w Warszawie, zajęcia w Hochschule für Gestaltung Offenbach am Main, 1983. Wystawy indywidualne, m. in.: Warszawa, Galeria Współczesna 1967, 1968, 1970, 1972; Chelmska, Galeria 72, 1972; Łódź Muzeum Sztuki 1974; „Gry” w Holandii 1976, „Warsztat” w Warszawie 1976, „Anaglify” we Wrocławiu 1976; Zielona Góra 1976; Gorinchen 1976, 1978; Hamburg 1979; Antwerpia 1980, 1982; Bruksela 1980; Rapperswil 1982.

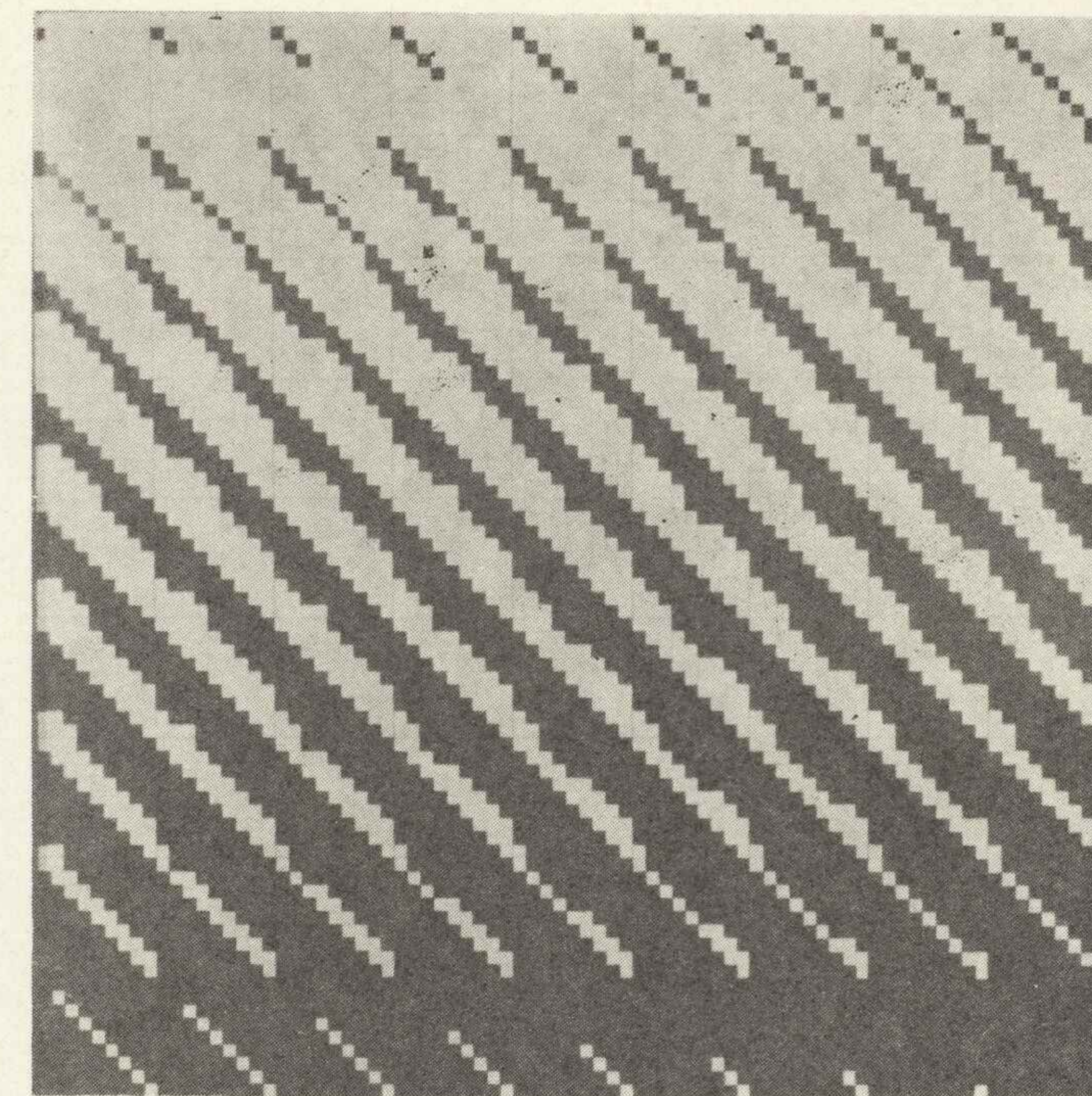
Uczestniczy w imprezach polskiej awangardy twórczej, jak sympozja artystów i naukowców „Sztuka w zmieniającym się świecie” w Puławach 1966 – główna nagroda, plener „Przestrzeń miasta” Chelmska 1978, plenery w Osiekach, Sympozja „Złotego Grona” w Zielonej Górze i Sympozjum „Wrocław 70” oraz sympozja i plenery zagraniczne, m. in. w Gorinchen.

Udział w ponad 150 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, m. in. Biennale Sztuki w Sao Paulo, 1969; Biennale Konstrukttywizmu, Norymberga 1969, 1971; Triennale Rysunku, Wrocław 1978 – Grand Prix; 35 lat malarstwa w Polsce Ludowej, Poznań Muzeum Narodowe, 1979; Rzeczywistość i wyobraźnia, Warszawa 1983.

Stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej w Stanach Zjednoczonych, 1973.

Prace w zbiorach wszystkich Muzeów Narodowych i ważniejszych muzeów w Polsce oraz w kolekcjach miejskich i prywatnych w kraju i za granicą.

Mieszka i pracuje w Warszawie.

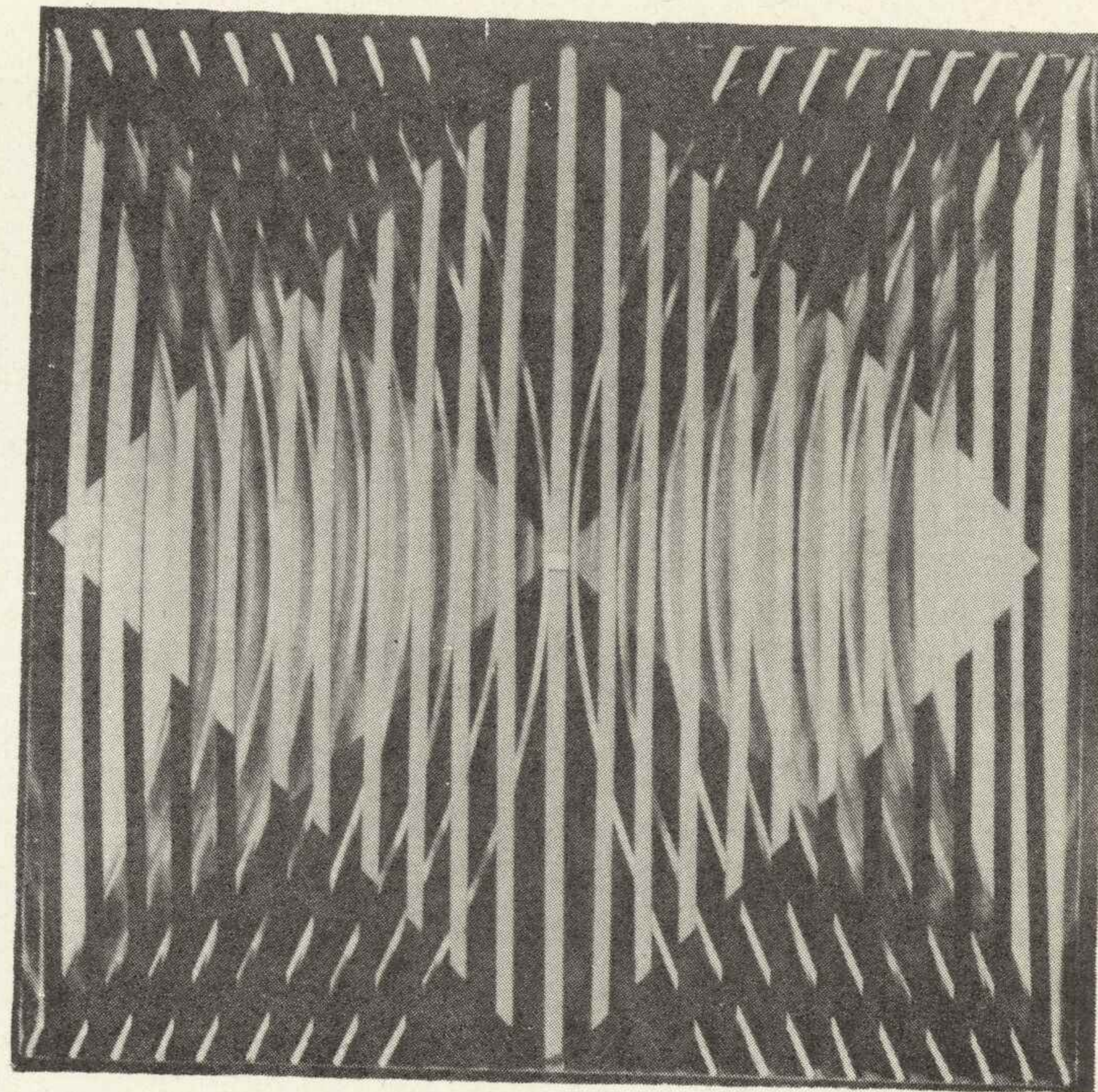

R. Winiarski Dziewiąta gra 9x9

Jan Ziemski

Ur. 1920 w Kielcach. Studia medyczne na UMCS a następnie na wydziale historii sztuki KUL w Lublinie.
Współzałożyciel grupy „Zamek” w Lublinie w 1956 r.
Twórczość w zakresie malarstwa i form przestrzennych.
Wystawy indywidualne m. in. Lublin 1959, 1966, 1967, 1970, 1980, 1983; Warszawa, Galeria Współczesna 1967; Wrocław, Galeria pod Moną Lisą 1970, Chełm, Galeria 72, 1973.
Uczestniczy w imprezach polskiej awangardy twórczej, jak Biennale Form Przestrzennych w Elblągu 1965, Sympozjum artystów i naukowców „Sztuka w zmieniającym się świecie” w Puławach 1966, plenery w Osiekach, Sympozja „Złotego grona” w Zielonej Górze, Sympozjum „Wrocław 70”, plener „Przestrzeń miasta” w Chełmie 1978. Udział w wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, m. in. wystawy Grupy „Zamek” 1957-59, III Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa 1959; wystawy sztuki polskiej w Debreczynie i Montrealu 1972, Kopenhadze 1973, Essen, USA 1974; Struktury Sztuka i Nauka, Warszawa 1976; 35 lat malarstwa w Polsce Ludowej, Poznań Muzeum Narodowe 1979; Tendencje konstruktywistyczne, Warszawa 1981; „Rzeczywistość i wyobraźnia”, Warszawa 1983.
Laureat Wojewódzkiej Nagrody Plastycznej Lubelszczyzny 1973, nagrody II stopnia Ministra Kultury i Sztuki. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.
Mieszka i pracuje w Lublinie.

J. Ziemski Interferencje

Spis prac

Zofia Artymowska

1. Poliformy XVI – tryptyk, 1975, akryl, 99 × 150

Jan Berdyszak

2. Trzy postacie obrazu – tryptyk, 1982, olej, 35 × 35; 66 × 66; 35 × 17 × 8

Jerzy Budziszewski

3. Obraz 69/82, 1982, akryl, 60 × 60
4. Obraz 70/82, 1982, akryl, 60 × 60

Janusz Eysymont

5. Światło w czarnym pejzażu, 1982, akryl, 116 × 89
6. Echo pogody, 1981, akryl, 116 × 81

Stefan Gierowski

7. Obraz CXCIV, 1973, olej, 70 × 70
8. Obraz CCLII, 1973, olej, 70 × 70

Jerzy Grabowski

9. Operacja z komputerem II, 1972/73, olej, 89 × 89
10. Progresja alternatywna 7 – 0/1a, 1975, akryl, 89 × 97

Aleksandra Jachtoma

11. Giiek, 1981, olej, 55 × 55
12. Roon, 1982, olej, 55 × 55

Jerzy Kałucki

13. Pole 2, 1969/71, akryl, 85 × 55
14. Przeciwpole, 1968/71, akryl, 85 × 85

Adam Marczyński

15. Dekompozycja 11, 1973, akryl, 42 × 33,5
16. Refleksy zmienne 3, 1974, akryl, 42 × 60

Janusz Orbitowski

17. Obraz 10/76, 1976, akryl, 80 × 70
18. Obraz r-17, 1971, akryl, 80 × 60

Julian Raczo

19. Morfologia błękitnego pejzażu I, 1978, akryl, 100 × 70
20. Morfologia błękitnego pejzażu II, 1978, akryl, 100 × 70

Kajetan Sosnowski

21. Obraz zielony, 1971, akryl, 65 × 65
22. Obraz czerwony, 1971, akryl, 65 × 65

Henryk Stażewski

23. 1-1980, akryl, 44 × 44
24. 2-1982, akryl, 44 × 44

Marian Szpakowski

25. Relief biały, 1969, olej, 95 × 85
26. Relief czarny II, 1969, olej, 75 × 75

Ryszard Winiarski

27. Dziewiąta gra 9 × 9, 1979, akryl, 81 × 81
28. Dziesiąta gra 9 × 9, 1979, akryl, 81 × 81

Jan Ziemski

29. Permutacje, 1977, technika własna, 50 × 50
30. Interferencje, 1978, technika własna, 50 × 50

Cena: 30 zł.

WDA — Zakład Typograficzny, zam. 4611, nakł. 2300, M-109

435/1983